

Inbreng Energie-Nederland op Commissiedebat Mijnbouw 11-12-2024

Na het grotendeels wegvallen van Russisch- en Groningengas is het “energietrilemma” tussen leveringszekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid nog complexer geworden. De leden van Energie-Nederland produceren, importeren en exporteren aardgas, groen gas en waterstofgas. Daarnaast zorgen deze energiebedrijven voor het vullen van de gasopslagen en de levering van gas aan eindklanten. Vanuit deze praktijkervaring geven we graag aanbevelingen mee voor het in balans houden van leveringszekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

1. Leveringszekerheid met de minste klimaatimpact

Geef het Versnellingsplan gaswinning op de Noordzee een stevige impuls

Ondanks het Versnellingsplan voor gaswinning op de Noordzee is er een dalende trend in de Nederlandse productie van aardgas. Bij continuering van deze trend zal na 2030 de gaswinning minimaal zijn. Bedrijven die gas exploiteren op de Noordzee worden echter belemmerd bij het verkrijgen van vergunningen. Door harde deadlines op te stellen voor de vergunningsverlening krijgen bedrijven meer zekerheid om te investeren en wordt er een stevige impuls aan het versnellingsplan gegeven. Ook kan de overheid helpen in het beperken van investeringsrisico's bij de exploratie naar nieuwe gasvelden door investeringsaftrek te vergroten. Op lange termijn komt dit dubbel en dwars terug in belastinginkomsten.

Vraag: Welke aanvullende maatregelen gaat de minister nemen op het gebied van vergunningverlening en fiscaliteit om de daling van de Nederlandse gasproductie om te zetten in een stijging?

Verwijder de Europese prijslimiet op gas

Na het sluiten van het Groningenveld is Nederland voor het grootste gedeelte afhankelijk van geïmporteerd gas. In het bijzonder LNG (>40%). Om de benodigde volumes aan te blijven trekken, moeten we concurrerende prijzen bieden ten opzichte van andere (wereld)markten. Anders kiezen tankers er mogelijk voor om naar andere werelddelen te varen. Kort gezegd: zolang er genoeg betaald wordt, blijft gas vanzelf komen. Het Europese Market Correction Mechanism, dat een dynamische prijslimiet stelt aan gas, kan deze vrije prijsvorming verstoren. Als in Europa onvoldoende bereidheid is om te betalen kan de benodigde import uitblijven. Als de import weg valt kan dit tot een fysiek tekort aan gas leiden, wat extreem ontwrichtend is voor zowel consumenten als bedrijven. Daarom is het belangrijk om te pleiten voor het beëindigen van dit prijslimiet na dit jaar. Hogere prijzen zijn weliswaar niet wenselijk, maar prijsspieken leiden wel tot een lagere vraag waardoor er weer balans komt met het aanbod. Dit vormt de basis van leveringszekerheid.

Vraag: Kan de minister aangeven welke inspanning zij levert om de Europese prijslimiet op de groothandelsmarkt voor gas per 2025 definitief te beëindigen?

2. Betaalbaarheid

Gebruik aardgasbaten voor betaalbaar houden van de gasrekening

Gaswinning op de Noordzee kent naast leveringszekerheid en duurzaamheid ook voordelen voor betaalbaarheid. Het gas wordt voor nagenoeg dezelfde prijs verhandeld als ander gas, echter gaan circa 70% - 85% van de baten naar de Staat. Door deze inkomsten te labelen, kan gewonnen gas uit de Noordzee worden ingezet voor het verbeteren van de betaalbaarheid van gas voor Nederlandse burgers en om verdere verduurzaming van het energiesysteem te borgen.

Vraag: Is de minister bereid om de gasbaten specifiek te labelen aan betaalbaarheid van gas voor Nederlandse burgers en om verdere verduurzaming van het energiesysteem te realiseren?

Voorkom prijsstijgingen door marktverstorende maatregelen m.b.t. gasopslagen

Voor leveringszekerheid zijn gasopslagen noodzakelijk. Vraag en aanbod zorgen ervoor dat er een natuurlijke prikkel is om in de zomer - bij een lage vraag en lage prijzen - voldoende gas op te slaan. In de winter, wanneer vraag en dus de prijs hoger zijn, wordt het gas weer uit de bergingen gehaald. Dit mechanisme werkt tot nu toe feilloos, met als uitzondering toen Rusland de markt manipuleerde. Op basis van de poging van Rusland om het energiesysteem omver te werpen in 2021/2022 wordt nu binnen het Ministerie van Klimaat & Groen Groei gewerkt aan nieuwe wetgeving rondom de gasopslagen. Energie-Nederland vraagt om terughoudendheid in aanpassing van de vrije markt m.b.t. gasopslagen, omdat herhaling van dit scenario zeer onwaarschijnlijk is: de afhankelijkheid van Russisch gas is namelijk enorm afgenomen. Het verplicht aanhouden van (strategische) reserves (anders dan het normale seizoen patroon) is daarmee niet alleen overbodig, het drijft de gasprijs op. Deze onnodige stijging komt boven op de maatregelen ter verduurzaming zoals de groen gasverplichting (2027) en ETS-II (2026), welke tot een hogere energierekening zal gaan leiden voor de consument.

Daarnaast zal een strategische reserve beslag leggen op bestaande gasopslagen. Dat zorgt ervoor dat er alleen maar minder gasopslag beschikbaar is voor de markt. Ook zijn er veel minder marketingrijpende middelen beschikbaar, zoals een vangnetregeling. Een dergelijke regeling is ook in 2021/2022 succesvol toegepast in de Bergermeer gasopslag.

Vraag: Kan de minister aangeven of het aanhouden van strategische voorraden wordt overwogen? Zo ja, wat zijn meerkosten hiervan en wie gaat die betalen?

3. Duurzaamheid

Behoud de middelen Klimaatfonds voor stimulering alternatieven aardgas

Het op gang brengen van alternatieven voor aardgas, zoals die van groene en blauwe waterstof, gaat niet zonder subsidiering van de onrendabele top. Op termijn kan deze keten tot een substantiële reductie van de CO₂ uitstoot leiden, door de vervanging van aardgas of via de afvang van CO₂. Net als de extreme kostendaling die wind op zee doorgemaakt heeft, kan groene waterstof ook nog een stuk efficiënter geproduceerd worden als er ervaring opgedaan wordt.

Vraag: Hoe veel minder snel denkt de minister dat het behalen van de klimaatdoelen zal gaan door de besparing van 1,2 miljard euro op het Klimaatfonds? Wat betekent dit bijvoorbeeld voor het op gang helpen van de waterstofmarkt?

Versnel de aanleg van infrastructuur

Ook voor de aanleg van elektriciteits- en waterstofinfrastructuur zijn voldoende financiële middelen nodig als een van de randvoorwaarden voor het afbouwen van aardgasgebruik. Eerder dit jaar werd u als Kamer op de hoogte gesteld dat het nog bijna 10 jaar duurt voordat waterstof goed door Nederland en naar Duitsland getransporteerd kan worden, door vertraging van de Delta Rhine Corridor. Dat is een groot probleem voor industrie die nu moet verduurzamen, de waterstofmarkt maar ook de uitrol van wind op zee. Energie-Nederland komt hier uitgebreider op terug in de inbreng voor het Commissiedebat Waterstof, Groen Gas en Andere Energiedragers, geagendeerd op 12 december 2024.

Vraag: Hoe ziet de minister de impact van de vertraging van de Delta Rhine Corridor van 2028 naar 2032 op de ontwikkeling van het gasverbruik in Nederland?

Geothermie

Met betrekking tot het dossier geothermie steunt Energie-Nederland de inzet van Geothermie Nederland, de brancheorganisatie voor de beschikbaarheid van duurzame en betaalbare warmte voor burgers en bedrijven. Deze inbreng, mede namens Energie-Nederland, ontvangt u vanuit Geothermie Nederland.